

Kwaliteitscriteria voor beeldend onderwijs.

Beeldende activiteiten maken deel uit van goed basisonderwijs. Iedereen weet dat eigenlijk wel. Maar hebben we het over hetzelfde? Hoe krijg je als mentor houvast in een stagesituatie, welke kaders hanteer je als je het met collega's hebt over jouw aanpak, bijvoorbeeld om afspraken te maken in het team voor beter beeldend onderwijs en cultuureducatie?

De hamvraag luidt natuurlijk:

Wanneer is er sprake van een *beeldende activiteit* of wat maakt een doe-activiteit beeldend? Antwoord:

'Een activiteit is beeldend als kinderen op inspirerende wijze worden betrokken in een open vormgevingsproces, waarin het thema aan kinderen duidelijke associatiemogelijkheden biedt en het zoeken naar beeldende en materiaaltechnische mogelijkheden wordt aangespoord. Dit gebeurt tegen een achtergrond van informatie in woord en beeld waarbij en het streven naar eigenheid van kinderen en onderlinge variatie in de werkstukken centraal staan in de gezamenlijke inspanning van leerling en leraar.'

De realisatie van een goede beeldende activiteit vergt, vooral voor de beginnende leraar, een gedegen voorbereiding. Anticiperend op het werkproces moet het een en ander helder in kaart worden gebracht.

Vorbereiding

Als een beeldende activiteit voldoende is voorbereid, is er voldaan aan de volgende criteria.

- o De bedoelingen zijn uitgewerkt (in een *basisplan*) en het maakproces is uitgetoetst. Hiermee kan na afloop de activiteit worden geëvalueerd.
- o Het verloop van de activiteit is weloverwogen stapsgewijs uitgeschreven in *procesfasen*. Daarin staat **hoe** deze activiteit het kinderen mogelijk maakt om op eigen wijze, door gebruik van de aangereikte informatie (betekenis-vorm-materiaal), met succes een werkstuk te maken.
- o Verder is er sprake van goed *didactisch materiaal* voor een pakkende introductie, beeldmateriaal voor de informatiefase, en fasevoorbeelden voor een heldere instructie.
- o Tot slot is er een *organisatieplan* waarin de organisatie van het verloop en de materiaalvoorziening is meegenomen.

Realisatie

De uitvoering van een beeldende activiteit vraagt om een helder scenario, waardoor de leraar weet welke accenten op welk moment aandacht behoeven.

Een beeldende activiteit wordt goed aangeboden als tijdens

de oriëntatie

- o kinderen bij de activiteit worden betrokken door een *pakkende introductie*, waarin de aandacht is gericht op betekenissen en associatiemogelijkheden.
- o de leraar kinderen aan de hand van goed beeldmateriaal *informeert* over 'hoe het eruit kan zien' met het accent op één of twee *beeldaspecten*.
- o het werken met materiaal en gereedschap kort wordt verhelderd door een *aanschouwelijke instructie*.
- o de kinderen *stapsgewijze informatie* krijgen over het verloop van het werkproces.
- o direct wordt duidelijk gemaakt en hoe je kunt variëren om van meet af aan verschillen tussen de werkstukken (*creativiteit*) te stimuleren.

de uitvoering

- o kinderen worden *geobserveerd* in hun benadering van werken (aanrommelfase) om verschillen in aanpak te traceren.
- o de leraar tijdens het werk zorgt voor *interactieve* momenten op basis van reflectie vragen (wat is je plan, wat wil je laten zien?)
- o delen van de oriëntatie aan de tafels op *individueel niveau* worden afgestemd.
- o de kinderen worden *gestimuleerd* te zoeken naar eigen oplossingen.
- o af en toe iets wordt *voorgedaan* om kinderen op weg of verder te helpen.
- o kinderen worden *aangezet tot het bekijken/beschouwen* van beeldmateriaal of elkaars werk.
- o *inzet en ontdekkingen* worden aangemoedigd.
- o *duidelijke organisatorische instructies* worden gegeven.
- o kinderen op de hoogte worden gesteld van *het tijdsverloop*.
- o kinderen duidelijke *instructies over afronden en opruimen* krijgen.

de nabeschuiving

- o het werk van de kinderen *gezamenlijk bekeken* wordt.
- o de *punten uit de oriëntatie* aan de hand van de werkstukken bij monde van de kinderen worden herhaald.
- o *Verschillen in benadering tussen kinderen* positief worden uitgelicht.
- o kinderen *hun mening* wordt gevraagd en die *te onderbouwen*.
- o *originele/eigen oplossingen* extra aandacht krijgen.

Als hieraan is voldaan, zijn de kinderen er in geslaagd om in hun werk op een *eigen manier samenhang aan te brengen tussen materiaal, vorm en betekenis*. Geef dat werk een mooie plek. Gevolg: een rijke beeldende leeromgeving met scala aan *verschillende* werkstukken met zeer *trotse makers!*